

Denunciar les agressions al medi

La conscienciació, cada vegada més assumida pels ciutadans, de la necessitat de preservar el medi ambient, afegida al fet que molts dels atemptats al medi o una determinada actuació administrativa comporten una agressió en l'esfera privada de l'individu, fa que els particulars, a títol individual o en plataformes i entitats, es mobilitzin quan veuen perillar el seu benestar i la seva qualitat de vida. Una d'aquestes formes de protesta és la denúncia o la queixa.

Segons un informe del síndic de greuges de Catalunya, les possibles vulneracions dels drets al medi ambient i a la protecció de la salut són majoritàriament les causes que fonamenten la demanda d'informació pels ciutadans i per les entitats, així com les queixes que reben tant els defensors del poble i síndics com els mateixos ajuntaments i altres ens amb competències en aquest àmbit.

La preservació i millora de la qualitat del medi ambient és un dret col·lectiu, per tant, qualsevol agressió a aquest entorn vulnera drets. En aquest sentit, el ciutadà té el deure, si es vol també moral, de posar en coneixement dels poders públics qualsevol cas d'impacte ambiental manifest denunciant o presentant una queixa.

On adreçar-se? Perquè tot plegat sigui efectiu, cal que les denúncies o queixes s'adreixin al lloc correcte i es formulin de manera adequada, tenint en compte que la legislació atorga a les administracions i poders públics diferents competències en matèria de medi ambient.

Així, per a qualsevol qüestió d'abast local, cal presentar una queixa a l'ajun-

Perseguir les agressions relacionades amb l'ordenació del territori i els danys ecològics és força més difícil que altres delictes, i sovint aquestes agressions queden en la impunitat. Però el ciutadà té el deure de denunciar aquestes situacions i s'ha de dirigir a l'òrgan competent: l'Ajuntament, el Departament de Medi Ambient o el poder judicial.

CARMEN PUERTOLAS / RICARD CUGAT

tament corresponent. Els ajuntaments i altres corporacions locals tenen competències per intervenir sobre denúncies relacionades amb sorolls, fums i olors d'activitats industrials, comercials o domèstiques, activitats que no disposen de la preceptiva llicència municipal, neteja i restauració de terrenys i solars afectats per abocaments incontrolats de residus o en-

derrocs, gradients de temperatura anòmals, problemes urbanístics, clavegueram, i aspectes relacionats amb residus municipals de llars, comerços i serveis.

Ordenances per a la sostenibilitat. De fet, són molts els municipis que disposen d'ordenances municipals referides al medi ambient urbà com un dret col·lectiu

El soroll produït pel trànsit i per altres fonts de contaminació acústica és un dels motius de queixa més comuns dels ciutadans davant els responsables municipals.

Grup d'Estudis de la Naturalesa

El Grup d'Estudis de la Naturalesa (GEN) és una ONG fundada el 1982 per respondre a la preocupació dels ciutadans per la progressiva destrucció de l'entorn natural. Actualment, el GEN treballa conjuntament amb el Grup d'Ornitologia Balear (GOB) d'Eivissa, i un dels seus compromisos és denunciar davant dels ajuntaments, el Consell Insular d'Eivissa i Formentera i els organismes competents, les agressions contra el medi ambient d'Eivissa. El GEN també promou campanyes públiques de protesta pacífica i realitza actes populars per rebutjar noves destruccions d'espais naturals, recull firmes, emet informes i estudis, unifica la lluita dels sectors socials pitjors davant d'aquestes agressions i fa sentir la seva veu davant les entitats oficials de les Balears, l'estat espanyol i la Unió Europea. A la vegada, també col·labora amb la majoria d'ajuntaments en campanyes de sensibilització. G. A.

en les quals es té en compte també el deure de tots els ciutadans de complir les normes contingudes i de denunciar els incompliments que presenciïn o dels quals tinguin un coneixement cert. Sigui la matèria que sigui, un ajuntament ha d'atendre les reclamacions, denúncies o suggeriments dels ciutadans, i exercir les accions que en cada cas convinguin. D'altra banda, també ha de

proporcionar tota la informació que pugui ser d'interès per al ciutadà.

En un altre esglaió administratiu, el Departament de Medi Ambient de la Generalitat té competències en matèria d'emissions a l'atmosfera i activitats industrials, gestió incorrecta de residus industrials, abocaments d'aigües residuals a llera pública i aspectes relacionats amb activitats que estiguin sot-

meses a avaluació d'impacte ambiental. Igual com els ajuntaments, té l'obligació d'atendre les denúncies i proporcionar informació.

El codi penal tipifica com a delictes ecològics les infraccions greus en matèria de medi ambient o que representin un risc per a la salut de les persones. En aquest supòsit, es pot acudir al ministeri fiscal o jutjat, o bé informar els Mossos d'Esquadra o el SEPRONA de la Guàrdia Civil. L'acció de responsabilitat civil per danys al medi ambient es pot plantejar directament davant els tribunals de justícia.

Tot i que encara no existeix la figura específica del defensor del medi ambient local, síndics i defensors del poble manifesten una preocupació creixent en aquest àmbit. De fet, en la IV Trobada de Síndics i Defensors Locals de Catalunya es va acordar posar en marxa un procés de treball conjunt per unificar els procediments d'abordar les demandes i queixes dels ciutadans.

Una preocupació creixent. D'aquesta reunió va sortir un manifest en el qual es dedica un apartat específic al medi ambient. Es diu que "els ajuntaments han d'assumir el seu paper d'actors principals davant la lluita per eradicar les agressions al medi ambient, en especial la contaminació acústica, que és la causa de la majoria de queixes que reben en l'àmbit local els municipis." Per aquest motiu, destaca que "els ajuntaments han de recordar l'aplicació del principi de l'executivitat dels actes administratius i, si convé, instruir procediments sancionadors i de restauració de l'ordre jurídic infringit, amb l'adopció de mesures cautelars, i fins i tot una delegació de competències". Aquest manifest demana una implicació més directa dels ajuntaments en la lluita contra la impunitat dels delictes ambientals, ja que les resolucions del defensor del poble o del síndic només adopten forma de recomanació, recordatori i suggeriment, però en cap cas no poden modificar ni anul·lar actes administratius, ni ser objecte de recurs.

La preservació del medi ambient és un dret i un deure col·lectiu de la ciutadania, però també de l'administració, que ha de materialitzar allò que les disposicions normatives li ordenen. Tothom hi té la seva responsabilitat.

Gemma Aguilera